

Beata Prokopczyk

"Wydawcy książek w Łodzi w latach 1945-1956", Magdalena Rządrowska, Łódź 2013 : [recenzja]

Czytanie Literatury : łódzkie studia literaturoznawcze nr 3, 519-520

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Podjęta przez autorów refleksja nad ideą nieskończoności w literaturze obejmuje bogate spektrum zagadnień, uwzględniające perspektywę ontologiczną, antropologiczną, metafizyczną, eschatologiczną i epistemologiczną. Problem doświadczania nieskończoności analizowany jest w wymiarze przestrzennym i temporalnym, tożsamościowym i warsztatowym, a tom układa się w opowieść o tęsknocie do pełni, o poszukiwaniu całościowych sensów i scalaniu w jedność tego, co rozbite, o budowaniu spójnej wizji świata i obrazu własnego „ja”.

(KB)

Magdalena Przybysz-Stawska, *Książka na łamach wybranych czasopism w Polsce u progu XXI wieku*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.

Niniejsza publikacja poświęcona jest zagadnieniu popularyzacji książki na łamach prasy. Autorka skupia się przede wszystkim na badaniu rozmaitych form obecności książki w wybranych polskich czasopismach, dostępnych na początku XXI wieku na rynku prasowym.

Swój wywód Magdalena Przybysz-Stawska rozpoczyna od przytoczenia słów Karola Głombiowskiego, stanowiących pretekst do określenia roli, którą odgrywa książka we współczesnym świecie, oraz do oceny stanu czytelnictwa, które, zdaniem autorki, staje się z roku na rok mniej popularne.

Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów. W pierwszym z nich przedstawione zostały główne nurty i tendencje rozwojowe obserwowane na polskim rynku wydawniczo-księgarskim i prasowym w latach 1989–2005. W rozdziałach od drugiego do czwartego podjęto temat realizacji zagadnienia popularyzacji książki na łamach prasy różnego typu. Drugi rozdział dotyczy prasy opiniotwórczej („Polityka”, „Wprost”, „Newsweek Polska”), trzeci – prasy kobiecej („Zwierciadło”, „Twój Styl”, „Elle”) a czwarty rozdział – prasy młodzieżowej („Filipinka”, „Dziewczyna”, „Cogito”).

Autorka przyjęła w książce następujący układ treści: każdy z typów prasy poddała krótkiej charakterystyce, następnie zaprezentowała dany periodyk i opisała zwięźle jego historię. Przedstawiła także najważniejsze zmiany dotyczące zawartości, jak i programu czy wyglądu szaty graficznej. Najwięcej miejsca poświęciła jednak na omówienie funkcji recenzji i reklam w poszczególnych czasopismach. W piątym, ostatnim rozdziale autorka porównała wszystkie periodyki w interesującym ją kontekście.

Badania, które Przybysz-Stawska przeprowadziła, pozwoliły wskazać i opisać formy obecności książki na łamach wybranych czasopism polskich, ukazały także pewne uproszczenia, a nawet spłylenie treści przekazu zamieszczonego w prasie.

(JPM)

Magdalena Rządowolska, *Wydawcy książek w Łodzi w latach 1945–1956*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.

Książka Magdaleny Rządowolskiej to pierwsza w naukowej literaturze polskiej próba szczegółowego opisu łódzkiego ruchu wydawniczego w latach

1945–1956. Rozważania otwiera rozdział poświęcony sytuacji w powojennej Łodzi, uznawanej wówczas za centrum życia kulturalnego naszego kraju. Tekst zasadniczy pracy został natomiast podzielony na trzy części, te zaś na rozdziały, w których drobiazgowo opisano wybrane zagadnienia. W części pierwszej czytelnik odnajdzie charakterystykę łódzkiego ruchu wydawniczego pomiędzy 1945 a 1956 rokiem, ze szczególnym uwzględnieniem polityki wydawniczej, wydawców, drukarni oraz analizy ilościowej produkcji. Część druga zawiera informacje na temat cenzury różnego rodzaju książek: publikacji dla dzieci i młodzieży, literatury pięknej, propagandowej, naukowej i popularnonaukowej. Część trzecia z kolei stanowi wykaz druków zwartych wydanych w Łodzi w omawianym w publikacji okresie, wymienionych w porządku chronologicznym. Całość zwieńczona jest *Zakończeniem*, po którym zamieszczono bibliografię, aneks, dwa indeksy (nazwisk oraz haseł przedmiotowych) oraz słowo od Redakcji.

(BP)

Piotr Skarga – w czterechsetlecie śmierci, red., Magdalena Kuran, Michał Kuran, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.

Publikacja poświęcona jest osobie i twórczości Piotra Skargi – jezuita, nadwornego kaznodziei Zygmunta III Wazy, znakomitego pisarza i mówcy, postaci pod wieloma względami zasłużonej dla polskiej kultury, którego w dniu 27 września 2012 roku przypadła czterechsetna rocznica jego śmierci.

Obszerny dorobek piśmienniczy pisarza oraz problematyka, wciąż aktualna, którą podejmował w swoich dziełach, jak i szczególnie kunszt retoryczny widoczny w jego tekstach prozatorskich spowodowały spore zainteresowanie badaczy reprezentujących różne dyscypliny nauki.

Rozprawy składające się na ten tom zostały ujęte w następujące działy: *Skarga a sprawy publiczne* (teksty dokumentujące zaangażowanie Skargi w działalność publiczną, recepcja jego myśli przez współczesnych pisarzy i odbiorców, oddziaływanie jego refleksji na potomnych), *Skarga jako filolog* (stosowane przez niego narzędzia retoryczne i określenie techniki pisarskiej), *Skarga jako tłumacz* (działalność przekładowa, łacińska korespondencja z Hieronimem Nadalem, współczesny przekład jednego z listów Skargi do Nadala z 26 lutego 1572 roku), *Z problematyki „Żywotów świętych”* (poszukiwanie genezy obecności żywotów męczenników jezuickich, przekrojowa analiza biogramów wdów z *Żywotów świętych*), *Recepcja dzieł Skargi* (od XVI wieku do końca XIX), *Skargowskie rocznice* (obchody jubileuszowe z perspektywy historyka, historyka sztuki i literaturoznawcy, analizie zostały poddane artykuły prasowe, pomniki i utwory dramatyczne).

(AJ)

M. Sosnowska, *Hamlet uzmysłowiony*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.

Monika Sosnowska podejmuje w swym interdyscyplinarnym studium kwestię kulturowego znaczenia zmysłów. Korzystając z dorobku antropologii i teorii literatury, badań kulturowych oraz filmoznawstwa, analizuje sensoryczne aspekty Hamleta; interesuje ją zarówno tekst literacki,